

« بسم الله الرحمن الرحيم »

پاسخ نامه تشریحی کنکور تیر ۱۴۰۴ داخل کشور (تاریخ)

تهیه کننده: فاطمه عزیزی

سوال (۱۰۱) گزینه ۱

الف) اساس زندگی در مصر باستان بر کشاورزی استوار بود؛ بیشتر جمعیت مردم را کشاورزان تشکیل می دادند. در عصر باستان، کشاورزی اساس زندگی اقتصادی ایرانیان بود؛ بیشتر مردم کشاورز بودند و روستاییان عمده جمعیت ایران را تشکیل می دادند. (رد ج)

ب) مصریان به زندگی بعد از مرگ باور داشتند و معتقد بودند که روح پس از مرگ مدتی سرگردان می ماند و سپس به جسم باز می گردد. به همین دلیل، اجساد فرعون ها را برای جلوگیری از فاسد شدن جسم، مومیایی می کردند. از آموزه های مهم زرتشت، اعتقاد به جهان آخرت و روز واپسین است. روزی که درباره اعمال انسان در جهان، داوری خواهد شد.

توده های مردم مصر، علاوه بر پرداخت مالیات، ناگزیر بودند در ساختن آرامگاه ها، کاخ ها، معابد و نیز باحضور در جنگ ها، برای حکومت بیگاری کنند. (رد د)

سوال (۱۰۲) گزینه ۴

کاوش های باستان شناسی و تحقیقاتی که درباره تاریخ ایران در دوره باستان در دویست سال گذشته صورت گرفت، دستاوردهای گوناگونی داشته است، از جمله آنها این بود که در نتیجه این کاوش ها، اطلاعات تاریخی بسیار ارزشمندی به دست آمد. این آگاهی ها کمک کرد تا سلسله های پادشاهی مادی تا ساسانیان بهتر و بیشتر شناخته شوند و امکان تشخیص تاریخ واقعی از افسانه، تا حدودی فراهم بیاید. یکی دیگر از نتایج تحقیقات دو قرن گذشته، تقسیم بندی جدیدی بود که مورخان از تاریخ ایران در دوره باستان ارائه کردند.

سوال (۱۰۳) گزینه ۳

رویدادها به ترتیب وقایع:

(د) در سال ۵۰۹ ق.م. رومیان بر شاه این شهر شوریدند و حکومت جمهوری رم را تأسیس کردند.

(ج) جنگ های پلوپونزی در فاصله ۴۳۱ تا ۴۰۴ ق.م رخ داده است.

(الف) در یونان باستان، نخست شاهان (مانند شاه مقدونی) به صورت موروثی حکومت می کردند، اما در نتیجه توسعه دریانوردی و گسترش تجارت خارجی، طبقه ای از ثروتمندان و اشراف برآمدند و به جای شاهان، قدرت را در دست گرفتند. این دموکراسی ایجاد شده تا زمانی وجود داشت که جمهوری روم قدرت گرفته و به یونان لشکرکشی کرده بود. (در فاصله ۲۶۴ تا ۱۴۶ ق.م)

(ب) چندرا گوپتا پس از مرگ اسکندر در هند سلسله موری را بنیان نهاد. (از ۳۲۳ ق.م به بعد که به میلاد مسیح نزدیک تر می شود).

سوال ۱۰۴) گزینه ۱

بخش عمده آثار هنری شاخص هخامنشیان و ساختمان های مجلل، به خواست شاهان و درباریان و برای زندگی تجملاتی و تشریفاتی آنان به وجود آمد.

آثار نقره ای عهد ساسانی که با مهارت و ظرافت فوق العاده ای ساخته شده اند، از شهرت فراوانی برخوردارند که اغلب برای مصرف خاندان شاهی و خانواده های اشرافی تهیه می شدند.

سوال ۱۰۵) گزینه ۲

مهم ترین اثر برج مانده درباره عقاید آریاییان هند، سروده هایی در ستایش آفرینش و خدایان با عنوان «وداها» است. کهن ترین بخش وداها، «ریگ ودا» نام دارد که به زبان سانسکریت سروده شده است.

ابوریحان بیرونی در ریاضیات، نجوم، گاه شماری، جغرافیا، هندشناسی و ... مقام والایی داشت و به زبان های فارسی، عربی و سانسکریت مسلط بود.

سوال ۱۰۶) گزینه ۲

حکومت ساسانیان با اقدامات مهم پادشاهانی مانند شاپور یکم و شاپور دوم که موفقیت های سیاسی و نظامی بزرگی در داخل و خارج کسب کردند، گسترش یافت و تثبیت شد.

شاه تهماسب یکم با اتخاذ تدابیر مناسب، تهاجمات پیاپی ارتش عثمانی به خاک ایران را دفع کرد. بدین گونه شاه تهماسب در طول دوران ۵۴ ساله پادشاهی خود، با اتخاذ تدابیر و سیاست های مناسب داخلی و خارجی، توانست پایه های حکومت صفوی را تثبیت و تحکیم نماید.

سوال (۱۰۷) گزینه ۴

انقلاب مشروطه تأثیر عمیقی بر دگرگونی بینش مورخان ایرانی داشت و توجه آنان را به ابعاد گوناگون رویدادهای تاریخی و به ویژه نقش مردم جلب کرد. این بینش در کتاب تاریخ بیداری ایرانیان نوشته میرزا محمد ناظم الاسلام کرمانی پدیدار شده است.

هرودت به منظور نگارش کتاب تاریخ خود، به مصر، فینیقیه و جاهای دیگر سفر، و شرایط طبیعی و اقلیمی آن سرزمین ها را بررسی کرده است. در نقد روایت کننده، تعیین فاصله زمانی و مکانی بین راوی و خبر حائز اهمیت است تا معلوم شود، روایت کننده خود مستقیماً شاهد وقوع رویدادی بوده و یا خبر آن را از دیگران نقل کرده است. ارزش و اعتبار خبری که راوی آن، خود، به طور مستقیم شاهد رویداد بوده به مراتب از خبری که روایت کننده آن را از دیگران نقل کرده بیشتر است.

سوال (۱۰۸) گزینه ۲

الف) شاه تهماسب از نقاشان و هنرمندان چیره دست زمان خود بود.

ب) بخش عمده ای از اصلاحات غازان خان، از جمله اصلاح قوانین مالیاتی، بازسازی قنات ها و شبکه های آبیاری و اصلاح نظام زمین داری، به منظور پیشرفت و رونق فعالیت های بخش کشاورزی انجام گرفت.

ج) شاه عباس اول در ۴۲ سال زمامداری، با اقدامات خردمندانه و بهره گیری از مشاوران آگاه، ایران را به یکی از کانون های بزرگ سیاسی و اقتصادی جهان آن روز تبدیل کرد. به همین روی بسیاری از محققان و مورخان، عصر شاه عباس را عصر اقتدار و شکوفایی سلسله صفوی دانسته اند.

د) اختلافات با زمامداران عثمانی با عقد معاهده ای میان دو طرف به صلح منجر شد که تا اواخر حکومت کریم خان، که سپاه زندیه بصره را تصرف کرد، دوام آورد.

سوال ۱۰۹) گزینه ۳

*اقطاع:

در عصر سلجوقی، با تدبیر نظام الملک، شکلی از زمین داری با عنوان اقطاع که در دوره حکومت آل بویه رایج بود، گسترش یافت. اقطاع به انواع مختلف واگذاری زمین به افراد نظامی یا صاحبان مشاغل دیوانی گفته می شد. نظام الملک با هدف نظارت و آباد کردن زمین های بایر و بلااستفاده، نظام اقطاع را توسعه داد. گرچه این سیاست در ابتدا نتایج و عواید مثبتی برای حکومت داشت، اما پس از نظام الملک به دلیل تمایل تدریجی صاحبان اقطاع به استقلال، سبب جدایی مناطقی شد که زمین های اقطاعی در آنها قرار داشتند و نهایتاً به ضعف و زوال حکومت سلجوقی کمک کرد.

*فئودال-واسالی:

پس از انقراض امپراتوری شارلمانی در اوایل قرن ۹م، هرج و مرج اروپا را فرا گرفت و حملات طوایف غیر متمدن از شرق و شمال ۳ موجب گسترش ناامنی شد. پادشاهان به دلیل ناتوانی در تأمین هزینه ارتش، قادر به حفظ اقتدار و امنیت قلمرو خود نبودند. به همین دلیل اربابان، از جمله شاهان، درصدد برآمدن قسمت هایی از زمین ها و املاک خود را در برابر دریافت خدمات نظامی و غیرنظامی به زیردستان و یا اشراف درجه دوم واگذار کنند.

با توجه به توضیحات به تشریح گزینه ها می پردازیم:

۱) در خصوص نظام فئودالی-واسالی صحیح است؛ اما برای نظام اقطاع که با هدف نظارت و آباد کردن زمین های بایر و بلااستفاده بوده است، صدق نمی کند.

۲) در نظام فئودالی این زمین ها به فئودال ها واگذار می شدند و آنها نیز به زیردستان خود واگذار می کردند؛ اما در نظام اقطاع هر نوع واگذاری زمین (ممالک، شخصی، وقفی و...) صورت می گرفته است.

۴) در خصوص نظام اقطاع صحیح است.

طبق متن کتاب برای نظام فئودالی، خدمات نظامی و غیر نظامی برای واگذاری صورت می گرفته است؛ حال خواجه نظام الملک که با هدف آبادانی و استفاده از زمین های بایر این نظام را دوباره در تاریخ ایران احیا کرد یک نوع خدمت در مقابلش از افراد نظامی یا صاحبان مشاغل دریافت کرده است که آن هم همان احیای زمین بایر بوده است.

سوال ۱۱۰) گزینه ۲

موزه ها مهم ترین مکان گردآوری، نگهداری، مرمت، مطالعه و نمایش آثار باستانی (مکتوب، غیرمکتوب) هستند.

اسناد تاریخی از مهم ترین منابع پژوهش تاریخی به شمار می آیند و شامل کلیه مکاتبات حکومتی، فرمان ها، معاهدات سیاسی، نامه های شخصی و اداری، اسناد مالی و قضایی، گزارش های اقتصادی، فرهنگی، نظامی و حقوقی

می شوند. با توجه به اهمیت اسناد در پژوهش های تاریخی، در بسیاری از کشورهای جهان محلی برای نگهداری، حفاظت، مرمت، طبقه بندی و آماده سازی آنها و استفاده محققان ایجاد شده است که به آن آرشیو گفته می شود. آرشیو ملی هر کشور محل نگهداری اسناد و مدارک با ارزش و معتبر مربوط به آن کشور است. (رد موارد الف و ب)

سوال (۱۱۱) گزینه ۴

در سال (۱۲۳۶ ش / ۱۸۵۷ م) پس از سرکوب شورش سربازان هندی، دولت انگلستان رسماً هند را جزئی از قلمرو خویش اعلام کرد و ملکه انگلستان به امپراتریس هند و بریتانیا ملقب شد. ناصرالدین شاه از ۱۲۲۷ تا ۱۲۷۵ حکومت معاصر در ایران بوده است.

لویی چهاردهم قبل از انقلاب فرانسه در زمان لویی شانزدهم بوده است؛ پس باید به تاریخ قبل از ۱۷۸۹ م / ۱۱۶۸ ش مراجعت کرد. ضمن اینکه این پادشاه معاصر با شاهان صفوی بوده است.

سوال (۱۱۲) گزینه ۱

معروف ترین نارضایتی ایالتی ماجرای شلاق خوردن سه تن از علمای کرمان بود که برای مقابله با فرقه «شیخیه» در این شهر قیام کرده بودند. این سه، پس از آنکه به فلک بسته شدند، از شهر اخراج گردیدند.

سوال (۱۱۳) گزینه ۳

طراحان کودتا از طریق اشرف پهلوی و ژنرال نورمن شوارتسکف آمریکایی، محمدرضا پهلوی را که در پذیرش کودتا تردید داشت، متقاعد کردند که با کودتا موافقت کند.

تشریح سایر گزینه ها:

(۱) شورای انقلاب از سال ۵۷ به بعد مطرح شده و مربوط به ماجراهای نزدیک و پس از پیروزی انقلاب اسلامی است.

(۲) با ورود مأمور ویژه سیا به ایران در اواسط تیر ۱۳۳۲ و ملاقات او با فضل الله زاهدی، مقدمات اجرای کودتا فراهم شد.

(۴) به دنبال جنایت هولناک ۱۷ شهریور، رئیس جمهور آمریکا به صراحت از رژیم پهلوی حمایت کرد.